

AZ MH SZÁRAZFÖLDI CSAPATOK GAZDÁLKODÁSI HELYZETE

*Németh Sándor*¹

A MH Szárazföldi Csapatoknak 1994. évre biztosított költségvetési előirányzatok és felhasználásuk elvei Vezetői Értekezleten feldolgozásra és az alárendelteknek május végéig kiadásra kerültek. Az április 30-i halmozott könyvviteli adatok szerint jelentős mérvű feszültségekkel számolunk, melynek összefüggéseit, eredetét - a haderőnem érdekoldaláról közelítve - a következő két fő szempont köré soroltuk be. Ezek:

A./ A működési követelmények, feltételek kapcsolata.

B./ A szabályozók jelenlegi tartalmának, hiányának, illetve változásának hatásai.

Részleteiben:

A./ Az általunk benyújtott, jelentős hányadában évek óta nem karbantartott normákkal, tapasztalati adatokkal alátámasztott költségvetési **igények** és a biztosított **forrás** közt az **egyensúly** a haderőnemnél mára globálisan (de azon belül egyes szakágak működési körében az ellehetlenülés mértékéig) **megbomlott**. Más vetületben: a felsőszintű vezetés által **elkírt** harcckészültségi, mozgósítási, készenléti **feladatok** teljesíthetősége, a személyi állományról gondoskodás terén **elvárt színvonal**, az ezt célzó anyagi-technikai állapot, a haditechnikai eszközök hadrafoghatósága **nincsenek szinkronban** a jóváhagyott költségvetéssel, a természetbeni ellátás körében megadott kiszabatokkal.

Melyek támasztják ezt alá?

a.) Az anyagi-technikai szférában az igényelt összeg 82 %-ával rendelkezünk.

¹ Németh Sándor vezérőrnagy, a MH Szárazföldi Csapatok Parancsnoka

b.) Az üzemanyag kvótáink - a repülő eszközök kivételével - várhatóan októberig elegendőek.

c.) Az elhelyezési szolgálatnál a tervszerű megelőző karbantartás helyett már csak az egyre gyakoribbá váló hibaelhárító tevékenységre telik, a fenntartási normaelőírányzat négy éve 23 Ft/m³.

d.) 1992-ben alárendelteinknél 685 MFt, mára 2,2 MdFt műszakilag, közegészségileg indokolt és szükségszerű fenntartási, felújítási igény van.

e.) Raktári készleteink általában igen alacsony szintűek. Főleg a páncélos gépjárműtechnikai szolgálatnál akadozik az Ellátó Központtól naturáliában esedékes anyagellátás.

Fennáll a veszélye, hogy a bevonuló ujonc állományok augusztusban nem biztosítható teljes egészében I. értékcsoporthoz ruházati ellátmány.

f.) A hiánygazdálkodásnak közvetlenül és/vagy hosszútávon jelentkező többletkiadásai (költségei) vannak. *Ilyenek:* üzemanyag készlet átcsoportosítások; késedelmi kamat; elaprózott vásárlásoknál munkaidő és gépjármű-kilométer igény többszöröződése; áremelés előtti bekészletelés elmaradás; az egyszeri investíciót igénylő racionális (kevesebb jövőbeni folyamatos kiadással járó) műszaki, technikai megoldások bevezetésére nincs mód; stb.

g.) Az MH SZCSP 1994. március 04-i éves feladatszabó értekezletén még számba nem vehető, de nagy lélegzetű feladatokkal kell(-ett) röviddel ezután szembesülni (pl.: május 21-i Honvédelem Napja).

h.) A főleg műszaki gép és repülő eszközeink nemzetgazdasági hasznosítása, így bevételhez jutási mozgásterünk - üzemanyag korlát; üzemi-dő lefutás; javíthatósági gondok, alkatrészhiány, stb. miatt - egyre inkább beszűkült, másrészt az eziránti igény is csökkenő.

i.) Az állományon kívüli béralap 1994-re központilag elrendelt drasztikus szűkítését végrehajtottuk.

j.) Továbbra is előfordul, hogy térítés nélküli nemzetgazdasági munkára kapunk feladatot.

k.) Az MH SZCSP részére előírt bevétel teljesítési adatok a számok tükrében nagyságrendileg teljesíthetetlenek.

l.) A Szárazföldi Csapatok állományánál egyre gyakoribbak az olyan megnyilvánulások, hogy a központilag kezelt járandóságok, lehetőségek elosztásánál nem vagyunk kellő arányban érintve.

B./ Nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy az általános forráshiány mellett a **gazdasági szabályzók** sem mindig erősítik a hatékony pénzfelhasználást, illetve a honvédség alaprendeltetéséből fakadó speciális szempontok (pl. harckészultság, sorállomány élelmezése, furdetése) esetenként kivételező kereteket igényelnek a nemzetgazdasághoz képest.

a.) E téren a privatizáció, illetve a fizetőképtelenség folyamánként előfordul szolgáltatásból, anyagszállításból való kizárásunk. Ugyanakkor az ellátási kötelezet (pl.: váltókényszer kormányzati elrendelésével is) fenn kellene tartani.

b.) A csapatépítkezés "*elhalásával*" a vállalkozók általi kivitelezések megdrágultak;

c.) Egyre feszítőbb a helyőrségi klubok, csapatpihenők, kisegítő személyzetének sorállomány terhére történő biztosíthatatlansága;

d.) Szembetűnőbbé váltak az állományviszonyt megszüntető tisztek, tiszthelyettesek, közalkalmazottak által jogszerűen (de a honvédséget hátrányosan érintően) "*elfogyasztott*", illetve vissza nem térített anyagi konzekvenciák.

e.) Átmenetileg szabad pénzeszköz lekotésból származó kamatbevételeink 1994-ben nem lesz. Ugyanakkor ez volt a lényegi háttere a csapatpihenőink karbantartásának, a hosszú éveken át zömében az ún. parancsnoki bevételből létrehozott számítógép, irodatechnikai parkunk üzemeltetésének, esedékes cseréjének.

f.) Az ún. "*belső vállalkozásaink*" rendre veszteségessé válnak. A kisegítő gazdaságok, aleggység büfék felszámolása negatív irányba hatott az élelmezési ellátás színvonalára.

Mindez elsődleges jele az egyre rendszeresebbé váló likviditási gond, melyet a mostani informáltsági szintünk szerint 1994. szeptemberében áthidalhatatlanná váló mértékűnek minősítem.

Összességében: Jelenleg - mintegy 0,8 MdFt volumenben - nem látom biztosítottak a kiadott kereteken belüli költségvetési év zárás elvének érvényesülhetőségét. A csapattagozatban kialakult azon álláspont: mielőbb kívánatos volna az 1994-re megfogalmazott feladatok, a végrehajtó szinttel szemben támasztott követelmények és megvalósításhoz szükséges feltételek közti elégséges összhang kialakítása érdekében aktualizáltan **áttekinteni** a mozgásteret. A **működőképesség** megtartása céllal (a fogalom tartalmának tisztázásával egyidejűleg) reálisan legyenek (újólag) meghatározva (csökkentve) az alap hadrafoghatósági és ellátási követelmények. Ennek során kezdeményezni kell esetleges **régebbi**, nagy fontosságú **döntések** (pl. honvédelmi dandár felállítása, stb.) átütemezését, prioritást adva a "*kevesebbet, de jobban*" funkcionálás elvének.

Új kötelezettségek felvállalása előtt minden esetben (tárca szinten és minden vezetési tagozatban) az ún. kis jelentőségű ügyekhez is teljeskörű forrás hozzárendelést kell biztosítani. A szolgálati utat megsértő feladatszabást szigorú szankciókkal kell visszaszorítani.

A békegazdálkodás keretei közt a nagyfokú költségvetési függőség megköveteli, hogy a pénzügyi szolgálatok főnökei közvetlen részesei legyenek a vezetési fórumoknak. A tárca (MH) vezetésének tevékeny részvétel lehetőségét célszerű biztosítani a Szárazföldi Csapatok és a Légvédelmi Parancsnokság parancsnokainak a felsőszintű döntéselőkészítésben.

A nemzetgazdaságtól érdemi segítségre nem számolva szigorítani kell a polgári élet irányunkba jelentkező elvárásainak üzleti alapokra helyezését, illetve a felvállalt ügyekben előzetes pénzügyi garanciákat kikötni.

Nem halogatható a helyőrségi klubok felügyeleti és üzemeltetési minden oldalú **szakmai** tevékenységének a helyőrségparancsnoklás rendjéhez integrálása.

Konkrét igényünk:

a.) A honvédségen belüli vállalkozás dolgozóit a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény hatálya alól vegyük ki.

b.) Igen kínos a csapatok parancsnokainak, hogy a mai napig nincs általános jogorvoslat a katonák szabadságidejére esedékes járandóságok elszámolására.

c.) Indokoltnak tartjuk, hogy a BKKP költségvetése kerüljön leválasztásra a szárazföldi Csapatok költségvetési alcímről.

d.) Kívánatos volna, ha az üres objektumoktól, azok őrzés-védelmi, kezelési terheitől - még piaci ár alatti "értékesítés" árán is - a csapatok mielőbb mentesítve lennének.

Az SZCSP-sága szintjén szükséges (lehetséges) lépésekre (korlátozásokra) az intézkedést kiadtam. Ennek keretében keressük a további "takarékosági" módszereket. Azonban meggyőződésem, hogy a továbblépésnek az újabb megszorítások, a kiképzési feladatok elhagyása semmiképpen nem járható alternatívái, mivel az ezek révén megtakarítható néhány 10 MFt-nak (a forrás oldal növelhetetlensége esetén) nincs lényegi vonzata jelen méretű, szervezeti tagolású és diszlokációs működésünk problémáira, erősödő zavaraira.